

Uppföljning samverkansavtal folkhälsa

Avser Tanums

kommun 2017

1. Utvecklingsområden utifrån Hälso- och sjukvårdsnämndens Mål och inriktningsdokument samt avtalet om gemensamma folkhälsoinsatser.

- Beskriv processen med att synkronisera folkhälsorådets planeringsprocess med den kommunala planeringen
- *I kommunens budgetprocess tar nämnderna fram folkhälsomål utifrån regionens policy som tagits av fullmäktige. Dessa sammanställs till en folkhälsoplan som beslutas i Folkhälsorådet. Nämnderna har kommit olika långt men det går stadigt framåt och alla har mål om än med olika kvalitet. Barn och Utbildningsnämnden och Omsorgsnämnden dominerar, men övriga nämnder har i år blivit mer aktiva. Dessa mål ligger sedan till grund när nämnderna/verksamheterna söker medel från FHR för folkhälsoinsatser. Beslut om ansökningar ligger i sin tur som grund för FHRs budget. Processen medför att nämnderna/verksamheterna avsätter egna medel för folkhälsoinsatser. Primärvården och Tandvården kan också söka medel utifrån de riktlinjer som är uppsatta. FHR har även egna mål som delvis ligger utanför den kommunala organisationen och som föreningar m.fl. kan utgå från för att söka medel till verksamhet.*
- Beskriv generellt hur rådet har verkat för att skapa förutsättningar för en jämlik hälsa utifrån olika gruppers behov?
Utbildning av fritidsledare i genus och jämställdhet.

Tanums IF har fått medel för att ge möjlighet för icke föreningsaktiva barn och ungdomar att på eget initiativ utöva olika former av lek och idrott.

Ett arbete för att starta "Fritidsbanken" har påbörjats och kommer att öppnas i början av 2018. Fritidsbanken är en möjlighet att låna friluftssportutrustning under en period. Det ger förutsättningar att utöva en aktivitet även om man inte har egen utrustning.

Skolbiblioteksutveckling skall främja läsande hos barn. En bibliotekarie kommer att möta barn i klassrummen för att öka läsandet, men också stödja lärare för ökad läskunnighet hos barnen.

"Samtal kring dukat bord" är en verksamhet som vänder sig till nyanlända familjer och bedrivs av folktandvården på familjecentralen. Det bygger på att nyanlända barn har en sämre tandhälsa och äter mer socker.

- Beskriv hur rådet har utvecklat de prioriterade gruppers möjlighet till delaktighet och inflytande?

Utifrån LUPP-undersökning som görs regelbundet är det varje år en demokratidag där ungdomar från högstadiet och gymnasiet träffar politiker

och personal från kommunen och diskuterar olika områden som är aktuella för ungdomar.

Två gånger per år träffar företrädare från rådet representanter för pensionärsföreningarna och gårdsråden och utbyter åsikter.

Utifrån polisens initiativ till medborgardialog har medborgare kunnat framföra sina behov och åsikter som sedan legat till grund för medborgarlöften.

- *Beskriv hur rådet har bidragit till att främja barn och ungas rättigheter, behov och delaktighet?*

Genom utbildning i genus och jämställdhet för fritidsledare.

Genom LUPP-undersökning.

Genom jämställdhetsplan där Barn och utbildningsnämnden valt att fokusera på flickors fritid och pojkars meritvärde för att öka andelen godkända betyg.

Genom utbildning av lärare för ökad säkerhet på nätet för barn och ungdomar. Kortare föreläsning på kvällen för föräldrar och ungdomar.

Tanums lfs satsning på spontanaktiviteter.

- *Beskriv på vilket sätt rådet har verkat för att påverka attityder och normer om bruk av tobak, alkohol och narkotika.*
- *Vi har deltagit i Länsstyrelsens kampanj mot langning som innebär att man återkommande under året vänder sig till ungdomar, föräldrar och äldre kompisar och syskon för att motverka alkoholkonsumtion bland minderåriga.*

Det pågår ett regelbundet arbete i skolan inom dessa områden.

- *Beskriv rådets roll för att motverka och förebygga våld i nära relationer. Genom initiativ från Närsjukvårdsgruppen har en handlingsplan tagits fram. Denna är en sammanställning av planer från Omsorgsförvaltningen, Barn och utbildningsförvaltningen, Närhälsan, Folkvandvården, Familjecentralen och Polisen. Försök har gjorts att få med Kvartersskliniken utan att lyckas. Den innehåller såväl förebyggande som åtgärdande insatser. Folkhälsostrategen har hållit i detta arbete och det kommer att fortsätta och utvecklas.*

Rådet har tagit initiativ till att vi har ett samarbetsavtal med Tjejjouren.

Utbildning i nätsäkerhet för lärare för att öka medvetenheten om det våld framförallt flickor utsätts för.

- *Beskriv hur rådet har bidragit till att öka andelen elever med fullföljda studier.*

Utbildning av lärare i utomhuspedagogik har resulterat i en grupp på Tanumskolan för elever som hade underkänt i kärnämnen och som vid kursens slut alla utom en fått godkänt i alla kärnämnen.

Det har bildats en arbetsgrupp med specialpedagoger, kuratorer, folkhälsostrateg m.fl. för att finna arbetssätt att öka skolnärvaron.

- *Beskriv vårdaktörernas medverkan i det lokala folkhälsoarbetet. Folkhälsorådet har haft fem möten under året. Varken Närhälsan eller Kvarterskliniken har deltagit i något möte vilket är en kraftig försämring mot tidigare år. Folk tandvården har däremot deltagit i alla. Folk tandvården har dessutom haft en verksamhet på familjecentralen som Folkhälsorådet betalat.*

I familjecentralens styrgrupp har det varit god uppslutning.

2. Folkhälsostrategens yrkesroll

- *I din yrkesroll som folkhälsostrateg – vilka processer och aktiviteter har du varit... Om man definierar drivande när man håller i en process eller arbetsgrupp och deltagande när man endast deltar skulle man kunna göra en uppdelning. Men ibland kan man vara mer drivande i att framhålla ett folkhälsoperspektiv när man endast deltar och slipper ta helhetsansvaret även om man då har större möjlighet att styra processen.*
 - *drivande? Familjecentralens styrgrupp, jämställdhet, våld i nära relationer, välfärdsbokslut, BRÅ, grannsamverkan, dopinggrupp med gymmen, våldsbejakande extremism, äldreföreningsträffar.*
 - *deltagande? Skolnärvaro-skolfrånvaro, närsjukvårdsgrupp, fritidsbanken, ungdomsdemokrati.*
 - *I hur stor omfattning har ovanstående arbete varit på eget, folkhälsorådet eller andra förvaltningar/nämnders initiativ? (uppskatta i %)*

Svårt att uppskatta då det ofta går i vartannat. Ett eget initiativ kan övergå i folkhälsorådets eller andra förvaltningar/nämnders vilket är en bra utveckling. Det kan också komma mer eller mindre diffusa idéer från FHR eller förvaltningar som man gör till ett eget initiativ. Det är så verkligheten ser ut, men en grov uppskattning är kanske 50/50.

3. Prioriteringar och mål

a) Beskriv kortfattat utgångspunkterna för arbetet t.ex. planer, prioriteringar m.m.
Processen med att ta fram folkhälsomål i nämnderna har fortgått under året och alla nämnder tar fram egna mål. Här är folkhälsoavtalet ett bra stöd. Folkhälsorådet har även egna mål som kan kopplas till nämnderna men också utgå från andra verksamhetsområden. Redovisningen nedan följer utmaningarna i policyn och delmålen blir hur vi skapar förutsättningar för att nå dessa. Att redovisa alla nämndernas och Folkhälsorådets mål skulle bli alltför omfattande. Vi har heller inte med alla utmaningarna utan har prioriterat i redovisningen.

b) Beskriv kortfattat rådets insatser för respektive mål under året.
(Kopiera och använd en mall per mål.)

Flera av insatserna kan beskrivas under mer än ett mål/utmaning.

Mål:

JÄMLIKA OCH JÄMSTÄLLDA LIVSVILLKOR

Insatser:

a) *En del av Kulturpoolen är barnbibliotekarie och litteraturpedagog. Nu har verksamheten utvecklas med en skolbibliotekarie som på plats kan arbeta läsförmedlande, faktafinnande och källkritiskt för att ge barnen en trygg grund i inläring, läskunnighet och kritiskt tänkande.*

b) *Hälsosamtal "Över dukat bord" med nyanlända familjer. Folkandvården är ansvarig och verksamheten sker på familjecentralen. Syftet är att på ett positivt sätt stödja hälsosamma matvanor och ge inspiration till egen insats. En modell för samtal med familjer i riskzonen har utarbetats i tidigare projekt i VGR. Man avser att dra nytta av den erfarenheten och inbjuda familjer till samtal kring kost i grupp på Familjecentralen.*

c) *I luppundersökningen som genomfördes 2014 kom det fram att flickor inte upplevde att de hade samma tillgång till fritidssysselsättning som pojkar. Vilket har lett till att ett av målen i det ungdomspolitiska programmet är att flickor ska uppleva att de har samma möjligheter till meningsfullfritid och att en insats för att nå dit är att utbilda personal i genusfrågor. Syftet är att höja kompetens bland personalen på fritidsgårdarna så att de blir bättre på att se och bemöta de ungdomar som vi möter på fritiden.*

d) *Fritidsbanken är en utlåningsverksamhet av friluftss- och idrottsutrustning. En interimsstyrelse har bildats för att förbereda ett öppnande i början av 2018.*

På vilket sätt har insatsen bidragit till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen?
a) *Läskunnighet är en grundläggande förutsättning för jämlik hälsa. God läskunnighet ger större möjligheter vid studier, chansen att få det arbete man vill ha, psykisk hälsa samt chans till deltagande i det demokratiska samhället.*

b) *Hälsa i allmänhet och även munhälsa är ojämlikt fördelad i befolkningen. Nyanlända barn har större risk att utveckla både karies och fetma. Metoden bygger på*

grundläggande principer för hälsofrämjande arbete för att stödja goda vanor och öka jämlikhet i hälsa.

c) Att personalen går en utbildning tillsammans gör att förutsättningarna för att unga i kommunen ska mötas av samma kunskap och kompetens ökar. Vilket förhoppningsvis leder till en mer jämlik fritid.

d) Utrustning är ofta dyrt så detta ger möjlighet för fler att pröva på aktiviteter.

Vilka är de viktigaste effekterna (resultaten/lärdomarna) av insatserna?

a) Sammanfattningen av insatsen är att den genomförts framgångsrikt och effektivt i syfte att bygga förutsättningar för skolbiblioteken som en viktig del av läsfrämjande hos barn och unga. Skolbibliotekarien kommer tillsammans med barnbibliotekarie och litteraturpedagog driva arbetet med handlingsplan för läsfrämjande för barn och unga baserat på den kommunala biblioteksplanen, läroplanen och bibliotekslagen. Resultatet av insatsen är en etablerad struktur och permanentade resurser som på sikt leder till effektmålet att verka läsfrämjande och därmed till de kriterier som avser särskilda utmaningar för folkhälsa. Barn och utbildningsnämnden har permanentat tjänsten.

b) Ännu inte utvärderad, men kommer att ske genom intervjuer med deltagarna.

c) Frågor om flickors fritid finns med i LUPP-undersökningen som genomfördes i höstas och kommer att redovisas under våren. Personalen var nöjd med utbildningen.

Medverkande aktörer:

a) Barn och utbildningsnämnden, Kultur och fritid, grundskolor.

b) Folktandvården, Familjecentralen.

c) Kultur och fritid, fritidspersonal.

d) Kultur och fritid, Tanums IF, Kyrkan, AME, ideella enskilda.

Mål:

TRYGGA OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR

Insatser:

a) Alla sorter – lärplattform. Många barn och ungdomar söker sina vägar till intressen och kanske något att arbeta med genom att prova och känna på olika slags aktiviteter. På en liten ort eller kommun erbjuds ofta en avgränsad del av vårt totala utbud av verksamheter. För att bidra till att barn och ungdomar i Tanum kan få fler saker att välja och testa har aktiviteter av skilda slag startats. Dessa kan delvis samverka och t.ex. har gemensamma träningstider. Flera verksamheter har ofta samma kunskapsgrunder att utgå från, en slags gemensam lärplattform. Verksamheter som varit aktuella: basket, volleyboll, taekwondo, tio- eller sjukamp friidrott, öppen träning fotboll.

b) *Genom arbetet med handlingsplanen om Våld i nära relationer har ett samarbete med Brottsofferjouren lett till en satsning på nätmobbning. Brottsofferjouren har ordnat en föreläsare som pratat om livet på nätet för ungdomar. En halvdag för lärare och övrig personal (120 deltagare) och en öppen föreläsning på kvällen för främst föräldrar (20 deltagare)*

c) *Förprojektering att förebygga framtida sexuell utsatthet. Antal barn som på olika sätt utsätts sexuellt ökar, inte minst barn som blir offer för nätsex. Förprojekteringen syftar till att ta fram lämplig utbildning samt skapa en samverkans- och utbildningsmodell mellan socialtjänsten och förskolepersonal. Utbildningen skall handla om olika metoder för att förebygga att barn blir sexuellt utsatta.*

På vilket sätt har insatsen bidragit till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen?

a) *Det ger möjligheter för inte föreningsaktiva barn och ungdomar att hitta sina aktiviteter.*

b) *Våld i nära relationer bland ungdomar tar sig andra uttryck än bland vuxna och är inte lika uppmärksammat. Det är framförallt flickor som utsätts och föreläsningarna handlade om att öka kunskaper om hur det fungerar.*

c) *Barn som utsätts sexuellt har klart sämre förutsättningar*

Vilka är de viktigaste effekterna (resultaten/lärdomarna) av insatserna?

a) *Flera nya aktiviteter har startats. Ett samarbete kring utvärdering av lärplattform planeras med Högskolan Väst.*

b) *Föreläsningen för skolpersonal fick positivt omdöme och medför nog att de använder detta i sin undervisning. Detta är ett uppmärksammat område i skolan och detta kompletterar detta arbete.*

c) *Att det är svårt att finna samverkan mellan socialtjänsten och förskolan, men en idé har väckts.*

Medverkande aktörer:

a) *Tanums IF*

b) *Brottsofferjouren, skolans högstadium och gymnasium, skolkurator.*

Mål:

ÅLDRANDE MED LIVSKVALITET

Insatser:

Folkhälsorådets äldregrupp har haft en träff med representanter för pensionärsföreningarna och gårdsråden. I Äldregruppen ingår två politiker från FHR, två diakoner och folkhälsosamordnaren. Vid träffen var Synskadades förening inbjuden för att informera om sin verksamhet. Träffen var på Fjällbacka Service med besök i "Ljusrummet" och vid "Utegygmet". Föreningarna rapporterade om aktuella aktiviteter i sin verksamhet. FHR har en summa för stöd till föreningarnas aktiviteter som Trivselträffar med föreläsning, mattcurling, dans, teater.

<p>På vilket sätt har insatsen bidragit till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen? <i>Många äldre lever ensamma och har en sämre hälsa och detta är ett sätt att stimulera föreningarna att uppmärksamma dessa och involvera dem i sin verksamhet.</i></p>
<p>Vilka är de viktigaste effekterna (resultaten/lärdomarna) av insatserna? <i>Syftet med äldreföreningsträffarna är att ha en dialog med äldre där Folkhälsorådets idéer och prioriteringar kan förmedlas och föreningsrepresentanterna får möjlighet att påverka. Det är svårt att veta effekterna av träffarna men vi anser det viktigt med denna dialog och det tycker föreningsrepresentanterna också. Detta leder sedan vidare till verksamhet som föreningarna ordnar och FHR stödjer, men man får konstatera att denna verksamhet är mindre än för några år sedan. Föreningarna har inte samma intresse att satsa på de områden FHR prioriterar. Det får nog ändå anses meningsfullt att ha dessa träffar.</i></p>
<p>Medverkande aktörer: <i>Äldreföreningarna, kyrkan, Synskadades förening.</i></p>
<p>Mål: GODA LEVNADSVANOR</p>
<p>Insatser: <i>a) Samarbetet med Korpen har fortsatt under året. Kortkampanjen för att få kommuninvånarna att motionera med möjlighet att vinna presentkort hos näringsidkare har fortgått under året.</i> <i>b) Genom avtal mellan kommunen, polisen och gymmen motverka användningen av dopningsmedel. Det tas slumpvisa prover av sjuksköterska på Möteshuset, men det viktigaste är att gymmen lyfter fram arbetet på sina hemsidor och genom anslag på anläggningen.</i> <i>Flera av insatserna under Jämlika och jämställda livsvillkor och Trygga och goda uppväxtvillkor kan också hamna under Goda levnadsvanor.</i></p>
<p>På vilket sätt har insatsen bidragit till att öka förutsättningarna för en jämlik hälsa bland befolkningen? <i>b) De flesta som dopar sig använder också andra droger och kan man på ett tidigt stadium motverka detta främjar det personer och deras närstående positivt.</i></p>
<p>Vilka är de viktigaste effekterna (resultaten/lärdomarna) av insatserna? <i>a) Korpens kortkampanj visar en liten ökning av antalet deltagare jämfört med 2016.</i> <i>b) Arbetet mot doping på gymmen har fungerat väl och de tre som deltar är positiva. Vi har inte haft några positiva prov men den största effekten är förebyggande genom att det blir känt att gymmen motverkar doping. Den allmänna uppfattningen är att doping är ovanligt.</i></p>

Medverkande aktörer:

a) Korpen, näringsidkare

b) polisen, gymmen, Möteshuset

4. Ekonomisk redovisning (budget, utfall)

Denna redovisning avser uppföljning av utfall i förhållande till budgetunderlag.

	Budget			Utfall		
	HSN	Kommun	Övrigt	HSN	Kommun	Övrigt
Intäkter						
Ingående saldo från föregående år	23 000			23 000		
Årets medel enl. samverkansavtal folkhälsa	800 000	240 000		800 000	240 000	
Summa intäkter för årets insatser	823 000	240 000		823 000	240 000	
Kostnader						
Folkhälsosamordnare - lön (inkl. lönebikostnader)	240 000	240 000		240 000	240 000	
- omkostnader (admin., kostnader, resor, kurser etc.)	5 000	130 000		17 000	130 000	
Folkhälsoinsatser enligt folkhälsoplanen:						
Genus och jämställdhet	20 000	20 000		20 000	20 000	
Alla sorter - lärplattform	32 000		62 000	32 000		62 000
Fritidsbanken	170 000			170 000		
Förprojekt sexuell utsatthet	15 000	20 000		15 000	20 000	
Skolbiblioteksutveckling	220 000	320 000		220 000	320 000	
Äldres hälsa	20 000			22 000		
Hälsosamtal Folkandvården	57 000		15 000	50 000		15 000
Fysisk aktivitet, Korpen	30 000			29 000		

Verksamhet övrigt	14 000			8 000		
Varav pågående insatser med medel från föregående år:						
Varav planerade fleråriga insatser med överföring av medel från innevarande budget:						
Pågående insatser med medel som överförs till nästa år:						
Eventuell överföring av överskott efter godkännande av HSNN:						
Överskott som understiger 50tkr och överförs till nästa år						
Summa	823 000	730 000	77 000	823 000	730 000	77 000

Kommentera utfallet i budget och eventuella omprioriteringar som är gjorda:

Budget och utfall har gått jämnt upp. En del medel har förts över till verksamheter under året, men inte gått åt. Dessa medel för verksamheterna med sig till 2018 och vi följer kontinuerligt upp genom skriftliga och muntliga rapporter. När aktiviteten är slutförd får vi en slutrapport.

Kommunens medel når inte upp till HSN:s vilket beror på att föreningar har tilldelats medel och dessa har inte fullt ut redovisat egen ekonomisk insats beroende på att de inte haft egna utgående kostnader. Däremot har de ideella insatser som om de vore lönesatta skulle motsvara de givna bidragen.

Eventuell återbetalning till Hälso- och sjukvårdsnämnden?

5. Avslutande kommentarer om verksamhetsåret:

Om ni har något ytterligare ni vill förmedla som kanske inte passat in under övriga rubriker kan det skrivas här.

Att sträva efter och skapa förutsättningar för en jämlik hälsa är vårt övergripande uppdrag. Den enskilt viktigaste faktorn för att nå det målet är att alla barn och ungdomar klarar sin skolgång. Pojkars studieresultat försämras i förhållande till

flickors och vi ser att nya alternativa pedagogiska metoder behövs i skolan. Vi vill här extra lyfta fram utbildningen i utomhuspedagogik som flera av pedagogerna i kommunen deltagit i och som gett goda resultat. Inför 2018 har rådet beslutat att ge medel för ett uteklassrum för att ytterligare stärka pedagogiken. Kommer bli spännande att följa detta och förhoppningsvis ger satsningarna goda långsiktiga resultat.

Arbetet med att nämnderna själva sätter sina folkhälsomål och prioriteringar går framåt. Vi ser det som ett viktigt arbetssätt för att få långsiktighet och stabilitet i arbetet. Fortfarande är arbetssättet lite skört och riskerar att bygga på enskilda tjänstepersoners engagemang i folkhälsofrågor.

Det vi även måste jobba mer med är att få med primärvården i Folkhälsorådets arbete. Vi hoppas att de kommer delta igen under 2018.

Representationen från regionens två politiker är mycket god och deras aktiva deltagande och ibland bevakande är viktigt för oss och stärker vår ställning i kommunen. Tilläggas ska att regionens representant och vice ordförande i rådet var med under rekryteringen av ny folkhälsostrateg, vilket uppskattades mycket.

Folkhälsorådet i: Tanum

Louise Thunström

Ordf. i Folkhälsorådet
underskrift